

Forskningsplan 2012 – 2015 ved Museet Midt iks

Forskningsplanen er utarbeidet av konservator NMF Geir A. Grøtan i samarbeid med avdelingene og seksjonene i Museet Midt iks.
Februar 2012

INNHold

1. Innledning	2
2. Bakgrunn	2
3. Mål for forskningen	4
4. Organisering av forskningen	5
5. Kunnskapsområder i Museet Midt	7
6. Formidling	8
7. Planlagte forskningsprosjekter i Museet Midt	8
8. Målsetting/handlingsplan	9

1. Innledning

Museet Midt IKS eies av Nord-Trøndelag Fylkeskommune og kommunene Namsos, Vikna, Fosnes, Nærøy, Overhalla, Grong, Lierne og Namsskogan. Museet består av fire bemannede avdelinger, Kystmuseet i Nord-Trøndelag/Norge på Rørvik, Namdalsmuseet, Norsk Sagbruksmuseum, Spillum dampsg og Høvleri og Fylkesgalleriet i Namsos. Hver avdeling har klare arbeidsoppgaver og temaområder det arbeider med. I tillegg til disse avdelingene finnes det ubemannede museer/museumssamlinger i hver av de andre eierkommunene. Forskningsplanen er laget på bakgrunn av behovet for en strukturert tenkning rundt Museet Midt sitt ønske om mer fokus på forskning.

Rammen for planen vil være de ulike avdelingene sine temaområder og målsettingen med planen vil være å finne løsninger på de organisasjonsmessige og økonomiske utfordringene en økt forskningsaktivitet i Museet Midt vil gi.

Forskningsplanen er utarbeidet av konservator NMF/avdelingsleder Geir A. Grøtan i nært samarbeid med avdelingene. Arbeidet har foregått gjennom møter, utkast med muligheter for kommentarer samt innspill fra hver enkelt avdeling. Det ferdige forslaget til styret har så gått rundt til avdelingene for endelig godkjenning.

2. Bakgrunn

Museer har en lang historie som forskningsinstitusjoner. Deres sentrale oppgave er å samle inn, bevare, konservere, forske i, formidle og stille ut materielle vitnesbyrd om mennesker og deres omgivelser.

Stortingsmelding nr. 22 (1999-2000), ABM-meldingen, går inn for å styrke museumsforskningen, og Stortingsmelding nr. 48 (2002-2003) understreker at museenes formidling skal være tuftet på et faglig grunnlag som er etablert gjennom egen forskning og at samlingene skal danne grunnlaget for kunnskapsproduksjon.

Forskningsbegrepet er definert i den såkalte Frascati-manualen, som er utviklet av Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) til bruk for utredninger og statistikk om nasjonale forskningsinnsatser. Utgangspunktet er forskningsområder som er basert på naturvitenskapen. Det betyr at det ofte er vanskelig å innpasse humaniora og samfunnsvitenskapelige aktiviteter, herunder ikke minst å skjelne mellom utviklingsarbeide og utredninger av mere rutinepreget art.

Definisjonen er:

- Forskning og utviklingsarbeid (FoU) er skapende arbeid på systematisk grunnlag med henblikk på å øke den vitenskapelige og tekniske viten, herunder viten vedrørende mennesker, kultur og samfunn - samt utnyttelse av den eksisterende viten til å anviser nye praktiske anvendelser.

FoU-begrepet omfatter:

- Grunnforskning er originalt eksperimenterende eller teoretisk arbeid med det primære formål at oppnå ny viden og forståelse uten noen bestemt anvendelse i sikte.
- Anvendt forskning er likeledes originale undersøkelser med henblikk på at oppnå ny viden. Den er primært rettet mot bestemte praktiske mål.
- Utviklingsarbeid er systematisk arbeid basert på anvendelse av viden oppnådd gjennom forskning og/eller praktisk erfaring med det formål å frambringe nye eller vesentlig forbedret materialer, produkter, prosesser, systemer eller tjenesteytelser

I utgangspunktet kan alle drive med forskning, men i utgangspunktet er det vitenskapelige ansatte ved institusjonen som kan og bør drive med forskning. Det er kun de vitenskapelige ansatte som har kompetanse innen vitenskapelig teori og metode, herunder kildekritikk.

Forskning, dokumentasjon og formidling må sees i sammenheng. Uten forskning kan museene ikke spille en rolle som samfunnsinstitusjoner. Formidlingen risikerer å stivne i en gammeldags tenkning. Spesialkompetanse på kulturarven kan gå tapt dersom museene ikke ivaretar sine forskningsforpliktelser.

Museene driver er forskning noe ulik fra forskningene som utføres på andre vitenskapelige institusjoner som universiteter og høyskoler. Museumsforskning er den forskning som drives på museer med utgangspunkt i samlingene og for å videreutvikle samlingene. Det som gjør museumsforskning spesiell er at alle sider av museumsvirksomheten, både bevaring, dokumentasjon, forsknings- og formidlingsvirksomhet, griper inn i hverandre.

Forskning ved museene vil svært ofte være knyttet opp mot de temaområder museene arbeide med og dermed må forskningen ved museene sees i sammenheng med museenes øvrige oppgaver innen innsamling, bevaring og formidling.

3. Mål for forskningen

I Museet Midt sitt Strategidokument er forskningen nedfelt som en av fire pilarer Museet Midt aktivt skal arbeide med.

Forskningen ved Museet Midt skal ivareta museet og avdelingens egenart. Dette forutsetter at forskningen må knyttes til hovedtemaer i de enkelte avdelingene sine samlinger og at samlingene revitaliseres. Revitalisering vil si å forske på det store, mangfoldige og dessverre ofte ubenyttede kildematerialet i samlingene. Samtidig må forskningen sees i lys av innsamlingsplan, fremtidige planlagte arbeidsoppgaver og knyttes tett opp mot disse.

Forskningen skal avspeile museet og avdelingens tematiske valg både i fortid, nåtid og fremtid og utvikle ny kunnskap og innsikt som står i relasjon til de innsamlings og formidlingsplaner museet har vedtatt.

Forskningen ved Museet Midt skal synliggjøre kunnskap og kompetanse og bidra til å gjøre Museet Midt til en attraktiv samarbeidspartner for andre forskningsmiljøer. Et attraktivt og aktivt forskningsmiljø krever at styre og ledelse prioriterer forskning.

Bare sporadisk har avdelinger ved museet arbeidet med problemstillinger rundt det flerkulturelle Norge. Gjennom samarbeid med miljøer på Høyskolen i Nord-Trøndelag, Internasjonalt Senter og andre aktuelle samarbeidspartnere, vil Museet Midt få mulighet til å følge opp St. meld nr. 48 (2002-2003) som ønsker å prioritere det samiske og andre nasjonale minoriteter i tillegg til nye innvandrergupper.

Det framheves som en sentral oppgave å dokumentere deres historie, deres møte med storsamfunnet og med hverandre. Museene skal bidra til at ulike grupper får bedre kjennskap til egen kultur, og at andre grupper som etniske nordmenn får utvikle ny kunnskap "ikkje minst som eit korrektiv til stereotype oppfatningar og fordommar", slik det står i Stortingsmeldingen.

4. Organisering av forskningen

Forskningen ved Museet Midt bør organiseres som prosjekter og integreres i de andre planene som styrer museets aktivitet. Ansvar for koordinering av forskningen ved Museet Midt iks er gitt konservator Kjell Roger Eikeset. Dette skal skje i nært samarbeid med avdelingene og seksjonene i museet. Finansiering av forskning bør i hovedsak søkes eksternt. Forskningen ved museet bør ledes av en koordinator som både har som oppgave å bistå med søknader om finansiering og som på grunnlag av vedtatte planer innen innsamling og dokumentasjon kan initiere prosjekter og ha kontakt med aktuelle samarbeidspartnere. Koordinatoren leder gruppen av vitenskapelig personale i arbeidet med ulike forskningsoppgaver.

Forskningen ved Museet Midt bør foregå på følgende måte:

1. Større samarbeidsprosjekter

Samarbeidsprosjekter med institusjoner utenfor Museet Midt der Museet Midt er premissleverandør på lik linje med de samarbeidende institusjoner.

2. Mindre samarbeidsprosjekter

Prosjekter med et avgrenset tema der en eller flere av de ansatte initierer til samarbeid med andre interesserte innenfor eller utenfor museet.

3. Prosjekter initiert av andre institusjoner

Museet Midt må bli en attraktiv samarbeidspartner slik at vårt vitenskapelige personale inviteres til å delta i forskningsprosjekter initiert av andre.

4. Vitenskapelig personale ved Museet Midt må så langt det er ressurser til det gå aktivt inn i de nasjonale og internasjonale museumsnettverkene det er aktuelt å samarbeide med. Forskningen vil ha stor nytte av å bruke samarbeidskanaler, kontakter og nettverk for å diskutere og utvikle forskningssamarbeid og prosjekter.

5. Forskning initiert og gjennomført av egne ansatte på museumsaktuelle problemstillinger uten samarbeidspartnere.

6. Museets ansatte må være aktivt skrivende i aviser, årbøker og faglige tidsskrifter

Museet Midt bør også tilstrebe attraktivitet slik at vi kan trekke til oss andre forskere som vil synes det er interessant å arbeide kortere eller lengre tid på en av avdelingen i Museet Midt i forbindelse med egne forskningsprosjekter.

Et sentralt tema i problemstillingen omkring museets forskningsarbeid vil være de ansattes mulighet til å kunne drive forskning innenfor sin stilling. Det finnes ulike muligheter for å løse denne utfordringen på.

En måte å løse dette på er å legge forskningstid inn i instruksene til det vitenskapelige personalet. For å skille mellom forskning og vanlig dokumentasjon og formidling bør en legge opp til at det vitenskapelige personalet kan samle opp forskningstid som kan tas ut i sammenhengende perioder. Det er ikke uvanlig at 30 – 50 % av arbeidstiden utgjør tid for egen forskning.

En annen måte å løse dette på er å søke ekstern finansiering av forskningen, for så å bruke denne finansieringen på frikjøp i stillingen gjennom å bruke midlene til en eller annen form for vikarordning.

En tredje måte å løse dette på er at Museet Midt avsetter egne midler gjennom å etablere et forskningsfond eller et vikarstipend. Museets vitenskapelige personale kan så søke på dette fondet eller stipendet. Det bør utarbeides et sett vedtekter og forskningskoordinatoren bør ha innstillingsrett til styret når søknader om midler fra fondet eller vikarstipendet skal vedtas.

Først når en eller flere av disse forutsetningene er på plass er det mulighet for å kunne realisere intensjonen om økt forskning i institusjonen.

For å nå forskningsmålene må en gjennomføre en rekke tiltak for bedre organisering, koordinering, planlegging, oppfølging og kvalitetssikring av forskning. Dette skal oppnås gjennom:

- rutiner for vurdering og godkjenning av forskningsprosjekter
- rutiner for rapportering av forskningsresultater og vitenskapelig publisering
- kompetanseheving av vitenskapelige og andre faglig ansatte
- videreutvikling av faglige kontakter og nettverk

Ambisjonen i planen er at forskningen skal bidra til fornyelse og til å gjøre Museet Midt til en synlig forskningsinstitusjon.

5. Kunnskapsområder i Museet Midt

De ansatte i Museet Midt har ansvar for ulike kompetanseområder og noen har gjennom lang museumserfaring opparbeidet kunnskap på mange ulike områder, mens andre er relativt fersk i museumssammenheng, men har med ny og spennende kompetanse inn i museet.

Pr. i dag har Museet Midt følgende kunnskaps- og kompetanseområder knyttet til avdelingene:

- Skogbruks og utmarkshistorie
- Skolehistorie
- Kystkultur og fiskerihistorie
- By- og marnashistorie
- Sagbrukshistorie
- Sportsfiskehistorie
- Arkeologi
- Muntlig historie (kildeinnsamling)
- Krigshistorie
- Samisk historie
- Landbrukshistorie
- Bygnings- og arkitekturhistorie
- Kompetanse knyttet til håndverk, håndverkstradisjoner og handlingsbåren kunnskap
- Kunsthistorie
- Kompetanse innen materialkvalitet innenfor trevirke

I tillegg innehar museets ansatte kompetanse på andre områder som lett kan knyttes opp mot det vitenskapelige arbeidet. Her nevnes blant annet:

- Fotografering
- Data
- Språklig kompetanse innen bl. a. engelsk, tysk, fransk og spansk
- Antikvarisk håndverk/restaurering

6. Formidling

Skal museet videreutvikles som forskningsinstitusjon må den vitenskapelige publiseringen økes. Forskningen ved Museet Midt må synliggjøres gjennom publisering i vitenskapelige tidsskrifter.

For et museum er det også viktig med en populærvitenskapelig formidling beregnet på det store publikum. I denne sammenheng vil det være aktuelt å blåse nytt liv i diskusjonen rundt

etableringen av et eget tidsskrift i Museet Midt. Et slikt tidsskrift bør, hvis en velger en slik løsning, koordineres av forskningskoordinatoren.

En annen sentral oppgave må være arbeidet med forskningsbaserte utstillinger og digital formidling. Det er viktig at forskningsarbeidet munner ut i noe konkret. I denne sammenheng er utstillinger basert på museets eget forskningsarbeid er viktig formidlingsarena for den forskning som foregår i museet. Utfordringen her vil være å synliggjøre den forskningsinnsats, kunnskapsproduksjon og faglige kompetanse som ligger til grunn for utstillingen. Forskningsbaserte utstillinger er i prinsippet et like viktig vitenskapelig arbeid som andre vitenskapelige produksjoner og blir vurdert på samme linje som disse.

7. Planlagte forskningsprosjekter i Museet Midt

Avdeling Kystmuseet i Nord-Trøndelag/Norveg

- Fiskerihistorie
- Båtbygging

Avdeling Namdalsmuseet

- Historien om Madam Abel Margrethe Meyer i et sosialhistorisk perspektiv

Avdeling Norsk Sagbruksmuseum, Spillum Dampsag og Høvleri

- "Det fleksible arbeidslivet" i samarbeid med Nettverk for arbeiderkultur
- Namdalens sagbrukshistorie, alternativt begrenset til historien til Spillum Dampsag & Høvleri / Spillumbruket (langtidsprosjekt som krever ekstern finansiering og ligger 2-10 år frem i tid).
- Norsk Sagbrukshistorie (langtidsprosjekt som krever ekstern finansiering, ligger 5-10 år frem i tid).

Avdeling Fylkesgalleriet i Nord-Trøndelag

- Her er det for tiden ingen planlagte prosjekter, men Fylkesgalleriet går aktivt inn i arbeidet opp mot 2014 – prosjektet

Avdelingsoverspennende prosjekter

- 2014 - prosjektet

8. Målsetting/handlingsplan

Målsettingen med denne planen må være å gjøre Museet Midt til en bedre forskningsinstitusjon som både initierer egne prosjekter og som er aktiv deltaker i prosjekter utenfor egen institusjon. Kort sagt så må en øke graden av kunnskapsproduksjon i Museet Midt iks. Dette skal skje ved at

- Museet Midt driver forskning på høyt nivå
- Museet Midt skal videreutvikle og revitalisere sine kulturhistoriske samlinger med grunnlag i forskning
- Museet Midt skal tilgjengeliggjøre sin forskning gjennom vitenskapelige artikler, utstillinger og foredrag
- Museet Midt skal gjennom sin forskning bidra til bedre kompetanse om og forståelse for våre nye landsmenn

Tiltakene som iverksettes må være av en slik art at målene som museet har satt seg er realistiske.

Handlingsplan: (i prioritert rekkefølge)

- Museet Midt etablerer et årsskrift/tidsskrift for populærvitenskapelige artikler
- Vitenskapelige stillinger får innarbeidet 20-40% forskningstid i sine stillingsinstrukser
- Museet Midt iks er deltaker i flere av de nasjonale museumsnettverkene. Det må settes av ressurser til større aktiv deltakelse i disse nettverkene.
- Rutiner for forskning og rapportering av forskningsresultater og vitenskapelig publisering til styret og ansatte koordineres av forskningsansvarlig ved Museet Midt.
- Det avsettes midler til et internt fond til bruk for frikjøp av vitenskapelig tilsette

Planen rulleres hvert fjerde år.

Forskningsplanen er vedtatt i styret for Museet Midt iks
på styremøte den

.....

.....

